

IRODALOM.

Népnevelők könyvtára. Szerkeszti *Peres Sándor*. Kiadja Lampel R. (Wodianer F. és Fiai.) Eddig I—VII. füzet, 1900—1901.

1899. évben indult meg a «Népnevelők Könyvtára» mint a «Népnevelők Budapesti Egyesületé»-nek vállalata, mely czélul tűzte ki magának, hogy:

1. a magunk ^o-tanítók — pädagogiai műveltségét mélyítsük és fokról-fokra emeljük;

2. a tanítóságot tanítói és nevelői munkájában jó könyvekkel támogatassuk;

3. a tanítót, mint az intelligenzia tagját s a nép egyik nevelőjét, a tudományok egyes ágának fejlődése iránt, korunk és hazai társadalmunk jelentős kérdéseiben tájékoztassuk;

4. a magyar pädagogiai irodalmat fejlesztjük».

Eddigelé 7 különálló füzet jelent meg, melyek közül a «Magyar Pädagogia» egyet ismertetett részletesebben. Én most a többi füzetet megjelenésük sorrendjében ismertetem.

I. *Fay András mint paedagogus.* Irta *Komáromy Lajos*. Ha nem csalódom, az I. füzet azért indult meg Fay Andrással, hogy hazai írónak adja az elsőséget. A nem egészen öt nyomtatott ívre terjedő füzet három részre osztható. Egyik a *Bevezetés*, melyben a szerző Fay Andrásról és korát röviden, de velősen ismerteti; a másodikban pädagogiai munkásságáról szól, a harmadikban pedig Fay pädagogiai műveiből *Szemelvényeket* közöl. Fay Andrásról meglátszik Rousseau és a filantropok hatása. Hadd igazoljam ezt a Szemelvényekből vett szövegre való idézettel: «Van két fő princípiuma a Természetnek, melyekre úgy vezérel és oktatt bennünket, hogy legkisebb általhágását is ezeknek bennünk bünteti. Ezek a princípiumok a közészertartás és szeretet; ámbár amaz is a szeretetre vitethetnék: mert a közészertetnek önszeretetet a kútfeje. Ezen két princípium minden állati és erkölcsi törvényeket magában foglal az emberre nézve, úgy, hogy a mi ezekkel ellenkezik, az természet ellen való, az káros, az véték: úgy ellenkezően is. A közészertartás (mértékletesség) a magunk iránt való, a szeretet a mások iránt való törvényeket foglalja magában». (A II. füzet a szocializmusról szól.)*

* Ismertetve: Magyar Pädagogia IX. évfolyam 3-dik számában.

III. *Nagy-Britannia közoktatásügye.* Ismerteti *Somogyi Géza*. A hét ívre terjedő füzet Anglia és Wales, Skótszág és Irhon közoktatásával foglalkozva, előbb a népnevelést, aztán a középiskolai nevelésügyet, végre az egyetemeket ismerteti. Szerző maga mondja az előszóban: «Nem eredeti munkát akartam írni. Nekem csak az volt szándékom, hogy híu képét adjam egy nagy nemzet közoktatásügyének». És szándéka sikerült. Szerző a legjobb forrásokat: Henry Craik: *The State in its Relation of Education*, továbbá: C. S. Bremmer: *Education of girls and women in Great-Britain* stb. használta fel. Történeti alapon mutatja a fejlődést; az adatok nemcsak érdekesek, hanem tanulságosak is. Noha idegen forrásokból merít, meg nem látszik nyelvezetén, mely világos és folyékony, a mit a következő idézettel bizonyítok: «A középiskolai tanárképzésügyében a tanács tanárképző syndicatust nevezett ki 1879-ben Cambridge-ben s 1880 óta felolvasások tartattak s vizsga alapján elméleti ismeretek és gyakorlati képességekről oklevelek állítottak ki. Jelenleg Londonban, Cambridge-ben, Chelsenhamban, Edinburghban és Aberyst-wirth-ben tartatnak vizsgálatok. — 1883-ban a londoni egyetem tartott a nevelés elméletében és művészetében, nemkülönböen annak történetében először vizsgálatot, kapcsolatban a tanítás és egy osztály vezetésének gyakorlati vizsgálatával. Ezen oklevél csak egyetemi fokkal (graduates) bírók számára van fentartva s a gyakorlati bizonyosságtétel elengedhetlen».

IV. *Paedagogiai Kalauz.* A népnevelés céljaira. Irta: *Körösi Henrik*. Szerző végig kalauzol bennünket az összes tantárgyakon, szól céljukról, módszeres feldolgozásukról, a mire meg is adja az utasításokat; szívesen követjük őt, mert értelmesen, meggyőzően beszél. Mint a jó tanító, a kinek tanítványai sohase tudják, hogy új dolgot tanulnak-e, hanem azt hiszik, hogy «hát persze, ez így van, ezt mi már régen így gondoltuk», azonképen tesz a szerző is, elhitetvén velünk, hogy nem mond újat; pedig nagyon sok eredeti gondolata, követésre méltó felfogása van, pl. a *helyesírás* tanításáról így szól: «A helyesírás tanítása már az I. osztályban veszi kezdetét. Ezen a fokon állítson össze a tanuló olyan szócsoportokat, a melyekben kettőzött mássalhangzók vannak; de nem össze-vissza, hanem vagy kettős *ll*, vagy a *tt* s. i. t. domináljon azokban a szavakban. Ezeket írja le a tanító maga a táblára. Eleinte sohase irassa tanulóval, mert könnyen elvétí és rosszul írja le. A kis tanuló pedig mindig gyorsabban jegyzi meg a rosszat, mint a jót. A szemnek, illetve a látásnak tudvalevő, hogy nagy szerepe van a helyesírás jó elsajátításában; sokkal nagyobb, mint a hallásnak. A siketnémák a látás segítségével jól megtanulnak helyesen írni» stb.

V. *Quintilianus és Plutarchos.* Neveléstörténelmi tanulmány. Irta *Dr. Pacséri Károly*. Ha arra gondolunk, hogy tanítóink a fenálló törvények értelmében a közép-, illetve a polgári iskola négy alsóbb osztá-

lyainak ismereteivel léphetnek a tanítóképzőbe, a hol a tanulni valók vastag sokadalma vár a növendékekre, úgy, hogy a neveléstudomány részleteibe — különösen az ó-koréba — be sem bocsájtkozhatik az illető szaktanár, akkor egészen helyén valónak találjuk, hogy a népnevelők könyvtára a főttebbi művet felvette sorozatába. Pacséri nemcsak ismertet, hanem alkalomadtán, össze is hasonlítgat; az ó-korit a legújabb korival egybéveti és szépen kimutatja, hogy bizony nem minden jó, a mi új. Quintilianust két részben ismerteti. Az elsőben ismerteti a római nevelést Quintilianus előtt, majd Quintilianus életrajzát és pædagogiai műveit. A második részben a házi és iskolai neveléssel és az egyes tantárgyakkal külön-külön foglalkozik. Plutarchosnak is előbb életvázlatát és műveinek rövid méltatását közli, azután a gyermeknevelésről írt elveit. Szerző az eredeti művekből merít, azért el is felejtette, hogy a latin és görög idézeteket magyar nyelven is elmondja; mert — mint főttebb említém — a néptanító nem köteles az ó-kor klasszikai nyelveit ismerni és tudni.

VI. *A Beszéd- és Értelemgyakorlatokról. Vezérkönyv gyanánt. Irta Peres Sándor.* A Beszéd- és Értelemgyakorlatok magyar irodalmának áttekintésén kezdi a szerző, ezután ezen tantárgyra vonatkozó vezető szempontokat, megjegyzéseket és utasításokat állapítja meg, végre *Egy tanóra meneté*-ben a methodikai eljárást mutatja be. Ezekkel megszabván a Beszéd- és Értelemgyakorlatok elméleti alapelveit, a gyakorlati részre tér át. Itt egy iskolaév 34 hetére osztja be a tanítási anyagot, melyet az előbb megállapított elvek szerint fel is dolgoz. Csakis az anyagra nézve lehetnek — csupán a helyi viszonyok szempontjából — eltérő fel fogások, de a didaktikai és methodikai elvek mindenütt megállhatnak. Szerző nagyon jól ismeri a gyermek gondolkodását és érzéseit; azok alapján tud a gyermekhez leereszkedni és műve — különösen a kezdő tanítónak — kiváló szolgálatot tesz.

VII., VIII., IX. Gyermekpsychologia. A szülők, tanítók és tanító-növendékek számára. Irta: *Pethes János*.*

Az eddig megjelent füzeteket röviden ismertetvén, még hálával kell megemlítenem, hogy dr. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter úr ezen vállalatot anyagi támogatásban részesíteni kegyeskedik.

SCHÖN JÓZSEF.

* Ezt külön fogjuk behatóbban ismertetni.

Szerk.